

Abuni banda la mbuzi juu ya mti

Na Marco Maduhu, BUSEGA

RAHEL Nicolaus, mkazi wa kijiji cha Kabita wilayani Busega mkoani Simiyu, amejenga banda la mbuzi juu ya mti ili kuwaepusha mifugo hao kuliwa na wanyama aina ya fisi.

Nicolaus ambaye pia ni milengwa wa mpango wa kunusuru kaya maskini kupitia Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF), alibainisha hayo mwishoni mwa wiki, wakati maofisa wa TASAF kutoka makao makuu walipotembelea walengwa wa mpango huo wilayani humo.

Allsema kutokana na fisi kuwa wengi kijiji humo, aliamua kuktata miti na kisha kujenga banda la mbuzi juu ya mti hiyo, ili kuwaepusha kuliwa na wanyama hao, na kumrudisha kwenye umaskini.

"Katika kijiji hiki kuna fisi wengi sana, hivyo nikabuni mbinu ya kujenga banda la kuhifadhi mbuzi wangu juu ya mti, ili wawe salama na kwamba nina mpango wa kubadilishi na kuweka nguzo za chuma ili kuhakikisha usalama wao zaidi," alisema Nicolaus.

"Mbuzi hawa niliwapata kupitia fedha za ruzuku TASAF, na wamenisaidla sana kutatua shida zangu nyingi, ikiwamo kujenga nyumba hii ambayo mnaliona, na sasa nimebakiwa na mbuzi watano," aliongeza.

Ofisa ufuutilaji wa TASAF wilayani Busega mkoani Simiyu, Gibanga Makoba, alisema kwenye kijiji hicho kuna tafizo la mifugo kuliwa na fisi, na kwamba kwa ubunifu wa mwanamke huyo atawezu kuwathibiti na kulinda mifugo yake.

Aidha, alisema asilimia 85 ya walengwa TASAF wilayani humo maisha yao ni mazuri, na kwamba wamejenga nyumba imara, wana mashamba, pamoja na mifugo, na wana walengwa 3,300 na tangu mwaka 2015 wameshatoa kiasi cha Sh. bilioni 4.9, kwa ajili ya kuzinurusu kaya maskini.

Waziri aagiza wanaozungu

LITA yatakiwa kuzingatia uadilifu, maadili

Na Mwandishi wetu,
DODOMA

KATIBU Mkuu wa Wizara ya Mifugo na Uvuvi, Prof. Elisante Ole Gabriel, ameitaka Wakala ya Vyuo vya Mafunzo ya Mifugo (LITA) kuzingatia maadili na uadilifu wakati wa utekelezaji wa majukumu yake.

Prof. Ole Gabriel alitoa kauli hiyo mwishoni mwa wiki alipokuwa akifungua mkutano wa Baraza la Nane la Wafanyakazi wa Taasisi hiyo.

Alisema mkutano ya aina hiyo inapaswa kuwa na tija kwa watumishi na watu wote wanawifaika na uwepo wa taasisi hiyo.

"Mkutano huu ni mkubwa sana na una heshima yake

hivyo ni vizuri utumike kujadili kwa kina namna ya kupunguza na kuondoa kero za watumishi wa kampasi zote za LITA ili kutekeleza vyema jukumu la kuzalisha wataalam wa tasnia ya ufugaji hapa nchini," alisema.

Alitoa wito kwa kampasi zote za taasisi hiyo kuhakikisha zinabadilisha mifumo yake ya ufundishaji ili kuwafanya wahitimu wa vyuo hivyo kujajiri badala ya kusubiri kuajiriwa kama ilivyozoleka hivi sasa.

"Huwa inanisikitisha sana kumuona mzazi anamgharamia mwanaae ada ya masomo kwa miaka isiyopungua mitatu halafu baadae mzazi huyo huyo anaanza kuwajibika kumtafutia mtoto wake ajira, ni lazima tufadilishie huu mtazamo na kwa

sababu chuo chenu kimejikita zaidi kwenye vitendo ni wakati sasa mzalishe wataalam watakaojitegemea kwenye soko la ajira," alisema.

Alitaka LITA kuhakikisha inzingatia usawa wa kijinsia katika utekelezaji wa majukumu mbalimbali ndani ya taasisi hiyo ikiwa ni pamoja na kuwapa nafasi wanawake katika ngazi mbalimbali wanazostahili.

"Kuwa mnene au mwembamba ni juhudil za mtu binafsi, lakini kuwa mwanaamke au mwanaume ni uamuza wa Mungu hivyo si vyema kushindwa kumpa mtu nafasi kisa ni mwanaamke na kufanya hivyo kwa kweli ni kosa kubwa sana," alisema. Awali, alitoa taarifa ya utangulizi kuhusu mafanikio ya

LITA, Mtendaji Mkuu wa wakala huo, Dk. Pius Mwambene, alisema katika kipindi cha mwaka uliopita wakala umefanikiwa kuongeza nafasi ya udahili wa wanafunzi kutoka 2,536 hadi 3,574 mwaka huu.

"Hata hivyo kutokana na ongezeko hilo, tumekuwa na changamoto kadhaa ikiwa ni pamoja na mabweni, madarasa, maabara, maktaba na walimu wa fani za afya ya Mifugo na uhandisi kilimo ambapo mpaka sasa tunahitaji walimu 34," alisema.

Aidha Dk. Mwambene alisema wanakabiliwa na tatizo la uchakavu ikiwa ni pamoja na majengo ambayo kwa sehemu kubwa yanatakiwa kuvunjwa na kujengwa mengine.

Marufuku maziwa ya nje ofisi za serikali

Na Elizabeth Zaya

BODI ya Maziwa Tarzania imesema ipo katika mpango wa kuelekeza kutorumika kwa maziwa wa unga kutoka nje ya nchi katika ofisi mbalimbali za serikali.

Aidha, imesema badala ya kutorumia maziwa hayo yanayozizwa kutoka nje, yaratumika yanayozalishwa na viwanda vya ndani.

Akizungumza na Nipashe

Jana, Kaimu Msajili wa maziwa nchini, Noely Byamungu, alisema wanembaini kwa sasa hakuna haja ya kuendelea kutumia maziwa kutoka nje ya nchi katika ofisi za umma kwa kawwa maziwa ya aina hiyo yanayozalishwa ndani ya nchi yanatosheleza mahitaji.

"Ni kweli tunapanga kuacha kutorumia maziwa ya unga yanayoagizwa nje ya nchi kwereye ofisi za serikali kama ambavyo tumekurwa tukifanya. Serikali im-ekuwa ikitumia gharama kubwa

kuagiza maziwa ya unga nje ya nchi kwa ajili ya kuyasambaza kwereye ofisi za serikali," alibainisha Byamungu.

"Lakini kwa sasa tumeona hakuna haja hiyo kwa sababu viwanda vyetu vya ndani ya nchi vinatengeneza maziwa ya kutosha ya aina hiyo kwa sasa-mpaka sasa runa viwanda vitano vinavyotengeneza maziwa ya aina hiyo na yanatosheleza mahitaji katika ofisi zetu mwaka mzima."

Kwa mujibu wa Byamungu kuangiza kutumia maziwa vya ndani katika ofisi za serikali v-tachangia pia kutangaza siki maziwa ya ndani.

"Na ndiyo maana nimeku kama maziwa yanayozalishwa nje ndiyo hayo vinyetengeneza katika viwanda vya ndani, hakuna haja ya kuendelea kuyasugiza nje. Na maana wa tumeokoa gharani kubo ambayo ilikuwa matumia alisema Byamungu.

Watakiwa kushirikiana kudhibiti uvuvi haramu

Na **Elizabeth Faustine, MWANZA**

WANANCHI wametakiwa kushirikiana kudhibiti uvuvi haramu katika Ziwa Victoria ili kuendelea kunufaika na rasilimali zake.

Waziri wa Mifugo na Uvuvi, Mashimba Ndaki, alitoa wito huo mwishoni mwa wiki katika kikao cha wadau wa uvuvi Kanda ya Ziwa, kuhusu ulinzi na usimamizi wa rasilimali za uvuvi.

Mashimba alisema suala hilo ni jukumu la kila mmoja katika ngazi zote kuanzia kitongoji mpaka wilaya ili kuudhibiti.

"Ikiwa uvuvi haramu tutaukumbatia tutajiangamiza wenyewe, ninyi mnaofaidika na ziwa mpo na athari mnaiona kwanini waje maaskari kutoka Dodoma au sehemu nyingine kuja kufanya msako kwenu, ndugu zangu naomba tushirikiane wote, ngazi ya kitongoji, kijiji, kata wote hili ni jukumu letu suala la uvuvi haramu halikubaliki," alisema Ndaki.

"Ipo dhana inayozungumzwa kuwa uvuvi haramu ni dhana tu inayojengwa na wataalamu na serikali na kuna dhana nyingine kuwa samaki wapo tu ziwani na kuongeza kuwa ikiwa uvuvi haramu tutaukumbatia tutajiangamiza wenyewe," alisema.

Mwenyekiti wa Kikundi cha Usimamizi Shirikishi wa Rasilimali za Uvuvi (BMU), Wilaya ya Ranya, Stephano Mchoye, alitaka halmashauri kushirikiana na vikundi hivyo ili kudhibiti uvuvi haramu kwa manufaa ya vizazi vilivyopo na vijayyo.

"Ulinzi shirikishi katika ziwa letu haujaanza leo, ninaomba wizara iangalie zana hizi zinazotumika katika uvuvi haramu zinatoka wapi dawa ya hiyo ikishapatikana naamini uvuvi haramu Tanzania hautapatikana," alisema Stephano.

CHANGAMOTO

Mchuuzi wa samaki Mariam Salum akijaza dagaa katika chombo baada ya kuwakau-sha kwa kutumia jua katika ufukwe wa Bahari ya Hindi eneo la Mafya mkoani Pwani. Wachuuzi wamekuwa na changamoto ya kukosa mashine maalumu ya kukaushia dagaa. **Picha na Said Khamis**

Singida wakaribisha wawekezaji machinjio ya kuku

Na Abby Nkungu, Singida

MKUU wa Mkoa wa Singida, Dk Rehema Nchimbi amesema mkoa huo unakaribisha wawekezaji waanzishe machinjio ya kuku wa kienyeji ili kuwaongezea thamani kuku hao.

Akizungumza kwenye hafla ya kukabidhi viti na meza 710 kwa shule za msingi na sekondari zilizopo wilaya ya Ikungi, Dk Nchimbi alisema kuwa katika karne ya sasa biashara ya kununua kuku akiwa na manyoya yake imepitwa na wakati.

"Hivi karibuni walikuja wageni wanaoratibu ujenzi wa bomba kubwa la mafuta kutoka Uganda hadi Tanga. Wao walikuwa wanatafuta nyama ya kuku; yaani kuku aliyechnjwa na kutolewa mayoya lakini walikosa" alisema na kuongeza;

Ili biashara ya kuku iende haraka, chinja kuku, mtoe manyoya kisha muweke kwenye vifungashio vinavyokubaliwa. Hapo utapata soko haraka

ndani na nje ya nchi".

Katika hatua nyingine, mkuu huyo wa mkoa aliwapongeza wakazi wa jimbo hilo la Singida Mashariki kwa uamuzi wao wa busara kuachana na fikra potofu kwamba maendeleo yao yataletwa na Serikali kwa kuanza kuchangia bila kushurutishwa.

"Najua huko nyuma mlipotoshwa na siasa ambazo hazina mashiko kwamba ni Serikali pekee ndiyo yenye jukumu la kuleta maendeleo yenu" alisema Dk Nchimbi na kuongeza;

Katika kipindi hicho jimbo lenu lilirudi nyuma kimaendeleo katika sekta zote. Leo nimefurahi kusikia wakazi wa jimbo hili lililobarikiwa kuwa na madini ya dhahabu, wamefanya uamuzi sahihi".

Mkuu wa Wilaya ya Ikungi, Edward Mpogolo alisema mananikio ya wilaya hiyo yenye umri wa miaka nane tangu kuanzishwa kwake, yanatokana na ushirikiano na mshikamano baina ya viongozi wa wilaya, halmashauri, wananchi na wadau mbalimbali.

Illegal fishing threatens sustainability of stocks in Lake Jipe, says Mghwira

By Guardian Reporter, Moshi

KILIMANJARO Regional Commissioner, Dr Anna Mghwira has raised concerns over increased illegal fishing at Lake Jipe and Nyumba ya Mungu Dam, saying the illicit activities threaten the sustainability of fish stocks.

"The increase of illicit trade in the marine industry follows suspension of 'operation sangara' which was implemented by the government to protect fisheries resources for national development," said the Regional Commissioner. Operation sangara was launched in 2018 owing to the increase in unauthorized fishing practices that were threatening the survival and number of fish species in the country's lakes, dams and rivers.

Lake Jipe is shared by two countries, Kenya and Tanzania, and is one of the water bodies where both human and natural activities have had great impacts both on the fish and fisheries. On the Tanzanian side, Lake Jipe is located on the east of the northern Pare Mountains in Mwanga District.

The situation has led to RC Mghwira directing fisheries officers and fisheries resource protection units in the region to start conducting patrols at both Lake Jipe and Nyumba ya Mungu Dam. She urged the officials to make regular visits at the lake instead

of preparing reports based on telephone conversations. "I want you to start controlling illegal fishing at the specific water sources," said the RC noting proper management of the lake would boost government revenues.

In 2016, Local governments in Kilimanjaro and Manyara regions closed down Nyumba ya Mungu Dam for one year, following increased use of illegal fishing methods.

The decision was reached during a meeting that was jointly attended by the neighbouring regions surrounding the Nyumba ya Mungu Dam. There was serious environmental degradation and decrease in the water levels in the dam, which might affect production of electricity and loss of fish.

In another development, the Regional Commissioner has directed district councils including Rombo, Moshi and Hai to establish new revenue sources from the tourism sector. She urged them to properly supervise cultivation of avocados and bananas which are exported to various countries.

According to her, proper investment in the cultivation of banana and avocados would earn the districts a lot of money because of its high demand within and outside the country. At least 45 villages out of 68 cultivate bananas in Rombo District.

INGENUITY WORTH APPRECIATING... Rahel Nicolaus of Kabita village in Busega District, Simiyu Region, is a Tanzania Social Action Fund support beneficiary. Correspondent Marco Maduhu caught up with her at the weekend in front of a pen she has put up outside her house, complete with a ladder, to protect her goats against attacks by rogue hyenas and other wild animals.